

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

sosiaalisenluototuksen soveltamisohjeet
2015

Laki sosiaalisesta luototuksesta (1133/2002) astui voimaan 1.1.2003. Laissa määritellään sosiaalinen luototus osaksi kunnan sosiaalihuoltoa. Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää kuntalaisten itsenäistä suoriutumista.

Sosiaalisen luototuksen järjestäminen on kunnille vapaaehtoinen tehtävä, jonka käyttöönotosta, toiminnan laajuudesta sekä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kunnat voivat päättää itse huomioiden kuitenkin sen, mitä laissa säädetään.

Oulun kaupungissa sosiaalinen luototus aloitettiin vuonna 2007. Luototusta koskevaa ohjeistusta on muutettu vuosina 2008 ja 2012. Pääomavaraus vuodelle 2015 on 300 000 euroa.

Tavoitteet

Sosiaalinen luototus on sosiaalityön kannustava ja muita tukimuotoja täydentävä väline taloudelliseen ahdinkoon joutuneiden auttamisessa. Sosiaalisen luototuksen tavoitteena on asiakkaan talouden hallintaan saattaminen ja velkaisuuden hoito. Sosiaalisella luotolla rahoitetaan hankintoja, jotka edistävät asiakkaan kuntoutumista tai työllistymistä. Sosiaalinen luotto voi osaltaan auttaa ihmistä selviytymään elämänsä kriiseistään.

Sosiaalisella luototuksella parannetaan opiskelijan edellytyksiä saattaa loppuun opintonsa ja siten parantaa työmarkkina-asemaansa tilanteessa, missä hänellä ei ole mahdollisuutta saada opintotukea - erityisesti opintolainaa - maksuhäiriöiden tai muun syyn takia.

Käyttötarkoitus

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää henkilön tai perheen itsenäistä selviytymistä tukeviin ja taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista estäviin tarkoituksiin sekä kohtuullisiin kodin hankintoihin.

Luoton erilaiset käyttötarkoitukset

- asunnon muutostöihin
- kohtuuhintaisen vuokra-asunnon vakuus
- työn edellyttämän auton tai työvälineiden hankinta
- erilaisten velkojen järjestämiseen henkilön talouden hallintaan saattamiseksi

- muihin mahdollisiin menoihin, mikäli luotto edistää henkilön itsenäistä selviytymistä
- opinnot, jotka ovat päätoimisia ja joihin on voimassa oleva opiskeluoikeus, loppuunsaattaminen

Periaatteet

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää hakemuksesta henkilöille, joiden kotikunta on Oulu.

Sosiaalinen luotto on tarkoitettu henkilöille, joilla ei pienituloisuuden tai vähävaraisuuden vuoksi ole mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa pankista tai muusta luottolaitoksesta, mutta joilla kuitenkin on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Luoton takaisinmaksuvaraa tulee olla vähintään 20 €/kk ja enintään 250 €/kk yksin hakija ja 400 €/kk perheelliset.

Maksuvaralaskelmassa käytetään velkajärjestelyn elinkustannusnormia tai alle kolmen vuoden lainan takaisinmaksutilanteissa voidaan käyttää toimeentulotuen maksuvaralaskelmaa. Pääsääntöisesti luoton saanti edellyttää pysyväisluonteista tulonlähdettä. Hakijoiden aikaisempien velkojen määrän tulee olla alle 15 000€, opiskelijahakijoilla alle 20 000€.

Sosiaalista luottoa voivat saada myös päätoimisesti opiskelevat henkilöt, jotka eivät luottomaksuhäiriömerkinnän tai muun syyn vuoksi saa opintotukea tai opintolainan valtiontakausta ja jotka muussa tapauksessa olisivat toimeentulotuen asiakkaita. Opintoihin tulee olla voimassa oleva opiskeluoikeus ja niiden tulee edetä normaalisti tai oppilaitoksen vahvistaman realistisen opintosuunnitelman mukaisesti.

Sosiaalista luottoa myönnetään ensisijassa maksuhäiriön aiheuttaneen velan saneeraukseen, jotta opiskelijalle palautuu oikeus opintolainan valtiontakaukseen. Lisäksi opintososiaalista luottoa voidaan myöntää ammatillisia opintoja suorittaville opiskelijoille, jotka ovat muuttaneet vanhempien luota omaan asuntoon ja eivät saa vanhempien tulojen takia täysimääräistä opintotukea ja/tai valtion takamaa opintolainaa eivätkä ole järjestäneet toimeentulonsa turvaamiseksi muuta rahoitusta kuin toimeentulotuen.

Velkaluoton sekä opintososiaalisen luoton osalta opiskelijalta ei opiskeluaikana edellytetä takaisinmaksuvaraa. Opiskelijan hakiessa sosiaalista luottoa muuhun tarkoitukseen, voidaan luottoa myöntää vain, mikäli opiskelijalle jää maksuvaraa aloittaa luoton takaisinmaksu jo opiskeluaikana. Opintososiaalisen ja muuhun

tarkoitukseen myönnettävän luoton edellytyksenä on lisäksi, ettei opiskelijalla ole ulosotossa tai perinnässä olevaa velkaa.

Sosiaalisen luoton saannin ehdot

1. Hakija ei voi olla toimeentulotuen pitkäaikaisasiakas, jolle ei synny maksuvaraa lukuun ottamatta edellä mainitussa tilanteessa olevia opiskelijoita. Tilapäinen toimeentulotukiasiakkuus ei ole sosiaalisen luoton saannin ehdoton este.
2. Hakijalle tulee jäädä riittävä maksuvara, vähintään kuitenkin 20€/kk ja enintään 250€/kk yksin hakija ja 400€/kk yhteenlaskettu maksuvara perheelliset hakijat. Haetun määräinen luotto täytyy pystyä maksamaan takaisin hakijan maksuvaran mukaisin erin viiden vuoden aikana.
3. Hakijan tulovirrat tulee olla pääsääntöisesti tiedossa koko takaisinmaksuajalta paitsi opiskelijoiden osalta.
4. Hakijalle järjestetään tarvittaessa taloudellista ohjausta ja neuvontaa luottoa haettaessa ja luoton takaisinmaksuohjelman aikana.
5. Hakijalla tulee olla näyttöä maksuhalukkuudesta, jonka todentamiseksi voidaan tarvittaessa tehdä maksujen seuranta 3 - 6 kk:n ajalta ennen kuin luottopäätös tehdään.
6. Hakijan suostumuksella voidaan luottorekisterin pitäjälle tehdä ilmoitus vapaaehtoisesta luottohäiriömerkinnästä lisävelkaantumisen ehkäisemiseksi.
7. Hakijalle voidaan myöntää vain yksi sosiaalinen luotto kerrallaan.

Erityiset esteet saada sosiaalista luottoa

1. Kieltäytyminen ensisijaisten vaihtoehtojen selvittämisestä

Hakija ei ole selvittänyt, ei pyri selvittämään tai kieltäytyy selvittämästä / järjestämään velkojaan sosiaaliseen luottoon nähden ensisijaisilla vaihtoehtoilla: Esim. neuvottelut ja maksusuunnitelmat velkojien kanssa, velkajärjestely, toimeentulotuki, tai maksuhalukkuuden todentamistoimenpide.

2. Omaisuus / säästäminen / maksuvara

Sosiaalista luottoa ei myönnetä hakijalle, jolla on realisoitavaa omaisuutta

Asiakkaalla ei ole edellytyksiä saada sosiaalista luottoa, mikäli hän pystyy kohtuullisessa ajassa säästämään hankintoihin tarvittavan summan tai tekemään hankinnat vähitellen. Asiakkaan velkoja ei myöskään järjestetä sosiaalisella luotolla, mikäli hän selviää veloista nykyisillä tuloillaan.

Sosiaalista luottoa ei myönnetä, mikäli hakijalle jää maksuvaraa alle 20€/kk tai yli 250 €/kk yksin hakija ja 400 €/kk yhteenlaskettu maksuvara perheelliset hakijat.

3. Yritystoiminta

Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilölle yritystoiminnan rahoittamiseen. Yrittäjiä ei suljeta pois, mikäli täyttävät muutoin luotonsaannin ehdot.

4. Hakijan ylivelkaisuus ja voimassa oleva velkajärjestelyohjelma

Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilölle, jolla on muita velkavastuita yli 15 000€, opiskelijoilla yli 20 000€. Em. koskee kaikkia luoton hakijan nimissä olevaa velka kuten mm. kulutusluottoja, osamaksuvelkoja ja yksityisvippejä.

Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilölle, jolla on voimassaoleva yksityishenkilön velkajärjestely.

5. Opiskelu

Opintososiaalista luottoa ei myönnetä ulkomailla opiskeleville eikä opintoihin, joihin opiskeluoikeus on lakannut.

Sosiaalista luottoa ei myönnetä lukiolaiselle, jolla ei ole oikeutta valtion takaamaan opintolainaan tai sitä ei erityisten syiden takia häneltä edellytä nostettavaksi.

Opintososiaalista luottoa tai luottoa muuhun tarkoitukseen ei myönnetä, mikäli opiskelijalla on ulosotossa tai perinnässä olevaa velkaa.

Hakeminen ja päätös luotosta

Sosiaalisen luoton myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen selvitykseen, arvioon ja harkintaan. Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä luoton hakijalle annetaan kirjallisena tiedot Oulun kaupungin määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista.

Asiakkaan mahdollisuudet saada perustoimeentulotukea, täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea selvitetään aina rinnan sosiaalisen luototuksen selvittämisen yhteydessä.

Päätöksen sosiaalisen luoton myöntämisestä tekee palveluesimies viranhaltijan valmistelusta. Päätös luoton myöntämisestä muutoksenhakuohjeineen annetaan kirjallisena. Päätöksen mukana annetaan sosiaalisen luototuksen lainojen yleiset ehdot, jotka vielä käydään asiakkaan kanssa läpi suullisesti ennen luottosopimuksen allekirjoitusta.

Luotosta laaditaan luotonsaajan ja kunnan välinen luottosopimus, jossa määritellään luoton käyttötarkoitus, luoton määrä, korko, luoton lyhennysehdot ja muut takaisinmaksuun liittyvät erityisehdot. Vasta luottosopimuksen allekirjoitukset tekevät luottopäätöksestä toimeenpanokelpoisen.

Määrä, maksaminen ja korko

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää 500€ - 15 000€.

Laki sosiaalisesta luototuksesta (1133/2002) edellyttää, että luotosta peritään kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain (633 / 1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Sosiaalisessa luototuksessa käytetään voimassa olevaa Suomen pankin viitekorkoa asiakkaan koko lainapääomalle. Korko tarkistetaan puolivuositain 1.1. ja 1.7. Muita luoton myöntämiseen liittyviä kustannuksia ei ole.

Sosiaalista luottoa myönnettäessä velkojen saneeraamiseen sitä ei makseta hakijan tilille, vaan sosiaalisella luotolla hoidetaan velkavastuut suoraan velkojille. Muissa tapauksissa sosiaalinen luotto maksetaan hakijan tilille.

Opiskelijoille sosiaalinen luotto, mikäli se maksetaan hakijalle, maksetaan opintokuukausille kahden - kolmen kuukauden erissä. Ennen luottoerän maksua hakijan tulee toimittaa oppilaitoksen todistukset edistymisestä. Opiskeluaikana sosiaalisesta luotosta on maksettava korot. Korot erääntyvät opiskeluaikana, mutta ne maksetaan luottopäätöksessä ja luottosopimuksessa sovituihin ehtoihin, jotka määräytyvät tapauskohtaisesti.

Luoton takaisinmaksu

Luoton takaisinmaksu alkaa luottosopimuksessa mainittujen lainaehtojen mukaisesti. Luoton takaisinmaksuaika määräytyy velan määrän ja hakijan maksukyvyn mukaan. Takaisinmaksuaika on kuitenkin enintään viisi vuotta. Luotto on tasalyhyenteinen, lyhennyksen eräpäivä on jokaisen kuukauden 10. päivä ja samalla

peritään erääntynyt korko. Kuukausittainen takaisinmaksuerä on aina vähintään 20€.

Opiskelijoille myönnetyn sosiaalisen luoton takaisinmaksu alkaa viimeistään vuosi opintojen päättymisen jälkeen. Opintojen kestoksi katsotaan viralliset oppilaitoksen tutkintokohtaiset valmistumisajat. Tämän mukaisesta valmistumisajankohdasta lasketaan vuosi, jonka jälkeen takaisin maksu alkaa, mikä ajankohta merkitään myös luottosopimukseen. Opintojen pitkittyessä tulee tehdä uusi lainan takaisinmaksusuunnitelma. Lainan takaisinmaksu alkaa kuitenkin viimeistään 6 vuoden kuluttua siitä, kun laina on otettu. Olosuhdemuutoksista (esim. opintojen pitkittyminen) tulee luotonsaajan viipymättä ilmoittaa luotonantajalle.

Luoton takaisinmaksun ja muiden velvoitteiden hoitamatta jättäminen johtaa perimistoimiin luottosopimuksessa mainituin ehdoin ja edellytyksin.

Sosiaalisen luototuksen organisointi

Oulun kaupungin sosiaalipalvelut vastuualue organisoi sosiaalisen luototuksen palvelut.

Sosiaalisen luoton hakemukset laitetaan vireille ja päätökset tehdään Effican yph asiakastietojärjestelmään.

Palveluesimies tekee luottopäätökset. Luottopäätöksen allekirjoittaa asiakas ja allekirjoituksen oikeaksi todistavat kaksi Oulun kaupungin luottosopimuksen allekirjoitustilaisuudessa läsnä olevaa henkilöä.

Oulun kaupungin hyvinvointipalveluiden johdon tukipalvelut hoitavat luoton maksamisen hakijalle tai velkojille tai muulle maksun saajalle luottopäätöksen ja -sopimuksen mukaisesti.

Maksuhäiriötilanteissa luottopäätöksen valmistelija tai muu palveluesimiehen määräämä viran- tai toimenhaltija ryhtyy välittömästi selvittämään maksuhäiriön syitä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.